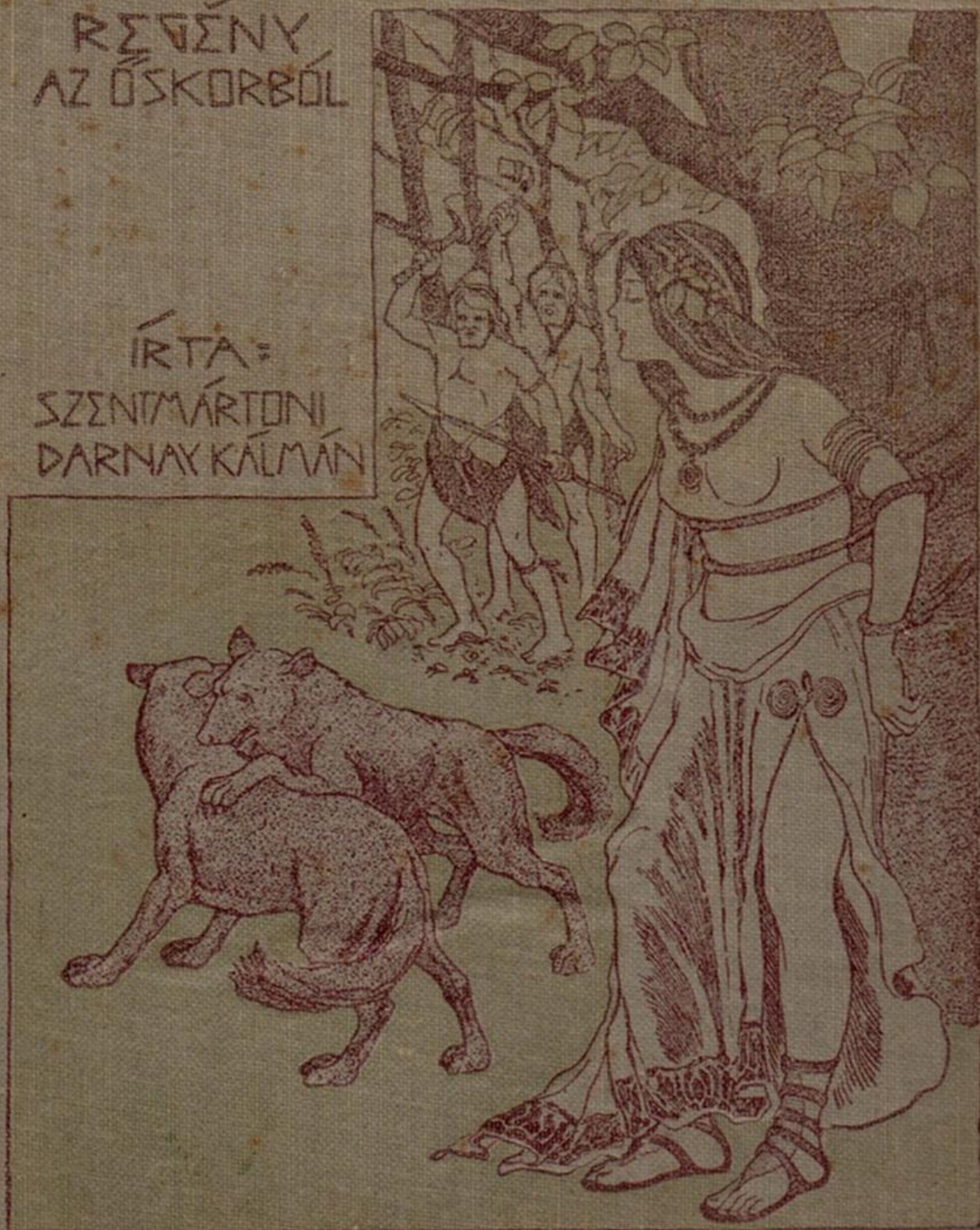

GISIMÁR

REGÉNY
AZ ŐSKORBÓL

ÍRTA:
SZENTMÁRTONI
DARNAY KÁLMÁN

Tárikánok

szertettel

1923 Aug 1°

Apus

GISIMÁR.

REGÉNY AZ ŐSKORBÓL.

*

IRTA:

SZENTMÁRTONI DARNAY KÁLMÁN.

1913.

SOMOGYVÁRMEGYE NYOMDA- ÉS LAPKIADÓ R.-T.
KÁPOSVÁR.

Guru családja.

Tavaszhöz közeledett az idő. Somlyó veremlakói kint tanyáztak a zöldgalyas sátrak alatt. Csak az őszszakállu bölcs Ibra, ki már száz telet látott, nem hagyta el sziklaoduját. Ő volt az árják tál-tosa, birája. Ibra jövendölt az égi jelekből, ő mutatta be az Ur áldozatát, melynek füstje feltört a magas egekbe, ha azt szívesen fogadta az árják hatalmas Istene. Most is éppen főbenjáró dologban ülnek tanácsot.

Az áldozat tüze ott lobog a sziklabarlang bejáratánál, az elé telepedett Guru, a családfő, a bölcs Ibrával. Amodább Guru hűséges felesége, Ibilla, ki kilenc életet adott ennek a rögös földnek, edénykészítéssel foglalkozott. Gisimár, az aszszonysorba való szépséges hajadon leányuk pedig odakuporodott a sátor küszöbére. Neki legsietősebb a dolga, mert már csak egy szarvasbekecs hija a lakodalmának. Kérőben sincs hiány. Somlyó, Csaba, Tárkány legénysorban levő vadásza, halásza mind Gisimár után bomlik. Ki csak egyszer meglátta az egészségtől duzzadó barna-piros arcát, rengő járását, rajt' felejtette szemét. Bög-réit elkapkodták, hálójáért, melyet ügyes kezével kötött, versengtek a halászok. A minapában is egy rakás hallal többet ajánlott Gisimárnak Buru, az öreg somlyói halász egy vetés hálójáért, mégis elcsapták kezéről. Hogy is engedhetné Suga, az

első halász, hogy más kezébe jusson a szépséges Gisimár hálója, mikor magának szánta készítőjét is. Mi tagadás benne, egy kis jussa is volt Gisimár kezére, mert még gyermekleány korában kimentette a Séd viz sodrából. Azóta be sokszor taposta Suga Guru becsületes tanyáját, de mindig nehezebb szívvél távozott onnan. Pedig kedvében járt az egész családnak, különösen Ibilla asszonynak. A legszebb, legfrissebb sügér, potyka, süllő Ibilla bögréjébe került. Sőt a minapában, midőn aranypiros pikkelyű halacska akadt Suga hálójába, azon elevenen elvitte azt Gisimárnak. Hadd teljék benne gyönyörűsége.

Kedvelte is Ibilla a módos halászt. Ha átlépte sátruk küszöbét, szarvasbőrrel leterített lócára ültette és haomával telt csobolót tett eléje. Szerette énnék a szent növénynek bűvös nedvét halász, vadász egyaránt. Ki mértékkal élvezte, elfeledte attól buját, bánatát, de bódító álomba merült az, ki a csoboló fenekére nézett.

Fel is vetette nem egyszer Ibilla az ő alázatos hangjával Urának, paracsolójának, Gurunak, hogy asszonysorba kellene ereszteni Gisimárt. Nem megvetendő legény Suga, ki négy tulkot ajánlott, hogy magáénak nevezhesse a somlyói telep legszebb hajadonát, Gisimárt. De ilyenkor felforradt Guruban az árja vér. Leszólta élettársát, hogy halkergetőnek nem adja leányát, mert az igazi árja vér az erdőből él, nem a vízből. Sugát különben sem szenvedheti, aki, ha vadbömbölést hall, az asszonyokkal együtt bujik a verembe. Meg Gisimár sem hajlik hozzá, kiszökik a sátorból Suga enyelgése elől és mindig ezer dolga akad, ha szóhoz fogja. De bezzeg oda sem néz a füstö-

lést váró tálaknak és bögréknek, szünetel az orsó, ha Ingár, a csabai vadász, jön tanyájukra. Nem hiszem, Ibilla, hogy az anya szeme észre ne vette volna, mint borul lángba Gisimár arca Ingár keze érintésétől. Ibilla megkisérli néhány ellenvetéssel nyomatékokat adni szavainak, hogy idegenbe kerül leányuk, meg hogy mégis csak Sugát, Gisimár életének megmentőjét illetné az elsőség. De mikor látja ura csökönységét, megnyugszik sorsában.

Most is Suga körül folyik a tanácskozás a bölcs Ibra és Guru között, mert kenyértörésre került a dolog.

Guru, mielőtt a beszéd komoly fordulatot venne, jónak látja Gisimárt leküldeni az áztatóhoz. Nézze meg, hámlík-e már a szarvas szőre? Hadd készüljön el minden, ne legyen semmi hujja a lakodalomnak. Ingárt nem félti, majd előteremti a váltságot. Egy elejtett bölény fölér négy tulokkal, attól pedig nem riad vissza a veszélyt nem ismerő csabai vadász.

Ibilla előbb kezénél fogva betereli két kis leányát, Iribet és Turmillát a veremkunyhóba, azután maga is tisztességtudóan odatelepszik ura mögé. Mert hát neki is része van a főbenjáró eseményben. Neki adta át Suga bőrvét, hogy kösse Gisimái derekára, de mert leánya nem fogadta jószívvél az ajánlkózást, Gurura, a család főre bizta a döntést. Ez viszont Ibrától várta a jó tanácsot. Mert ha a nap leáldozik és Suga bőrvéve ki nem kerül a sátoroszlopra, bátran beterelheti a kérő a váltságul szolgáló tulkokat Guru tanyájára. Azután kigyullad az örömdózat tüze, mely hirül adja a tanya összes vadászai és halászainak a két szerető szív egyesülését.

Ibra is egy nézetén volt Guruval. Többet bizott az erős férfi kezében, mint a gyáva módoságában. Meg az ő ereiben is a vadászok vére csörgedezett, így ő is Ingár felé hajlott. Sajnálta ugyan, hogy Gisimárt elviszik a tanyáról, de Csaba sincsen messze, napkeltétől nyugtáig vadászva is oda ért a somlyói telepes. Ingár meg Somlyóig is üzi a vadat, ha előbb el nem ejtheti.

Ibillát is meggyőzték Ibra szavai. Eszébe jutott ifjusága, mikor szívét először érte a virágfakadás, ő is olyan erős legényre vágyott, mint Guru volt.

Még délre sem hajlott a nap, már a sátoroszlopra került Suga bőréve. Olyan szégyen ez egy módos legényre, melyért véres boszut áll a bátor, alattomos fondorlatokon törő fejét a gyáva. Suga pedig nem tartozott a bátor legények közé.

Ibilla a tüzhely körül forgolódott, követ köhöz verve porhanyította a közébe rakott husfoszlányokat. Talán husz nyarat is látott az az ágasbogas szarvasbika, melynek tarkóját ebédre szánta. Guru és a bölcs Ibra addig tovább fűzték a beszéd szálát. Ibra keserűen panaszkodott sorsán, hogy elhagyja testi ereje, nehezebbre esik kifeszíteni íjját, megremeg keze, ha célba veszi a vadat. Ma reggel is napkelte előtt ráhibázott a Séd viz partján legelésző szarvasborjura. Hej! pedig előbb nyilát nem kerülte el még a sebes röptű sólyom sem.

A csendes beszélgetést kürtszó zavarta meg. Guru felütötte fejét és kelet felé figyelt. Ibra úgy vélte, hogy a csabaiak üzik a vadat. A második kürtszóra felugrott Guru fekvőhelyéről, ő is túlkebe fujt, melytől megnépesült Guru tanyája.

Kunyhókból, az erdő felől egymásután jöttek az árja vadászok. Legelől Guru két legény fia, Girsu és Solgís.

— Fiaim, a csabaiak erre üzik a vadat, vágjuk utjukat, hogy az áztatóhoz ne kerüljenek.

Ibra egyedül maradt a tanyán. Még a fejsze-csiszolók is fegyverre kaptak, hogy részük legyen a koncban. Ibra egy ideig még eltépelődött az elhibázott szarvasborjun, de midőn folyton közeledett a vadbömbölés, beljebb huzódott sziklabarlangjába és összeszedte a gan-bogyó utolsó maradékát és a tűzbe szórta. Csak ő tudta egyedül, hogy ennek a zöld bogynak füstjét messze elkerülik a vadak. Ibilla hamut hozott a parázsra. Ki tudja, kerül-e evésre sor napestig?

egy marok földet dobtak a sir fölé, majd körülfozták az édesanyát, vigasztaló szavakkal enyhíteni iparkodtak fájdalmait.

Már beesteledett, mire a telep őslakói viskókba tértek és néma csend borult az első elhamvasztott sirra az új telepen.

Idin násza.

Nirgál lángoló szerelme sokáig nem bírta legyőzni a táltosok előítéletét Idinről. Olomsúlyal nehezedett lelkére azon tudat, hogy bálványának, — ki testi bájaiban oly ragyogó, mint a fényes napsugár, — ereiben a hullók hideg vére folyik. Ez is egyik oka volt, hogy igyekezett mielőbb kivándorolni népével a sumérok földjéről. Az új hazában, idegen országban talán megszűnik a nyomasztó gondolat, talán erejét veszíti a jövődőlés is, ha nem lesz hamvaiban sem közelükben az az őt táltos, kinek 18 év előtt elrepült ajkairól Idin életét lenyűgöző jóslat.

A fehérekövek hegy lábának egyik magaslatán nagy gonddal és szeretettel készítette el Nirgál nyári lakhelyéül szolgáló sátorát. Nagyobb volt a mellette felállított sátoroknál, melyben rabnői tanyáztak.

Az új telep lakói mindnyájan segédkeztek vezérük sátora felállításánál. A telep legjobb faragói ékes rovátkákkal diszitették fel a sátor négy oszlopát. Sőt a meghódolt Tura szintén kedveskedni óhajtott a telep vezérének, mikor a sátorverők legügyesebbikének elárulta titkát, hogy a fehérekövek távolabbi lejtőjén van egy csodaverem, mely vért izzad esőzések után.* Ezt használják ők az

* Ma is még kibányászatlanul áll az ugynevezett Babos erdőben az a vörös agyag réteg, mely vérszinű festékanyagul szolgált.

Istár beszédjének, husángjával együtt vállaikra emelték, úgy hordozták körül a térségen.

Ibilla remegve várta Gisimárt, de alig ismert leányára, kinek nemcsak bőrsaruba volt bujtatva formás lába, ráncbaszedett ruha fedte testét, de soha sem látott csillogó bronz-öv övezte derekát, szénfekete haja pedig bronz-abroncsba volt szoritva. Ugy állt pironkodva Gisimár anyja elé, mint a képzelet mesébeli tündérleánya.

Ingár övében is bronzkard csillogott, az a hatalmas öldöklő fegyver, mely meghódította a világot.

Guru népe megvendégelte a jövevényeket, maradt elég a lakodalmi torból.

Még egyszer kigyultak az örömtüzek a somlyói őstelepen, mikor Ibra bemutatta hálaáldozatát az egek urának.

A szépséges Idin odasimult Nirgálhoz, vágyakozó pillantása egybeolvadt a vezér tekintetével.

Még csak a félkegyelmű Istár megjutalmazása volt hátra, ki odujában menhelyet adott Idinnek. Talán éppen arról suttogott Idin a vezérrel.

Őt is ünnepi mezbe öltöztette Nirgál kegye, de még egyéb vágyát is teljesítette, feleséget adott neki rabnői közül.

A jövevények távozása után a régi csend bo-
rult a somlyói őstelepre.

Az erdő sűrűjéből csak a sasok vijjogása, ká-
nyák, hollók károgaása hallatszik. Most lakmároz-
nak Suga testén, méltó büntetésül az első haza-
árulónak.

BEFEJEZÉS.

Ingár Gisimárral sokáig éltek küzdelmes éle-
tüket békés egyetértésben, új nemzedéket adva
Csaba földjének.

Guru halála után Csaba népe összeolvadt a
somlyói őstelep lakóival. A két egyesült törzs ve-
zetését a nép vénei az erőskezű Ingárra bízták.

Ingár kísérte ki utolsó útjára Gisimárt, meg-
hagyva népének, hogy egykor őt is melléje temes-
sék. A közös sirba rakva Nirgál ajándékait, a kin-
cseket érő bronzfegyvereket és ékszereket.

Igy került a somlyói kőkori őstelep föltárt
közös sírjába az első bronzfegyver.

Mire bemohosodott az őskori legenda e két
hősének közös sírja, akkor már régen utat tört
magának az összes kőkori telepeken, a sumérok
földjéről vándorutjára indult bronzkori mű-
veltség.

[VÉGE.]

TARTALOM.

	Oldal
Előszó	5
Bevezetés	7
Guru családja	11
A jövevények	17
Gisimár	21
Bölényvadászat	27
Suga tanyáján	35
A táltos becsülete	45
A jóslat	55
A sumérok földjén	63
Az új hazában	67
Idin násza	77
A nászúj	111
Háztüznézők	117
Az áruló	135
Nirgál sátrában	139
Gisimár násza	143
Suga bosszuja	151
Guru tanácsot ül	153
A viszontlátás	155
Befejezés	161